

Institut d'Estudis Ibers

Taller amics dels ibers de Terrassa

---

22 de gener de 2011

Carme J. Huertas

Hipòtesi de treball:

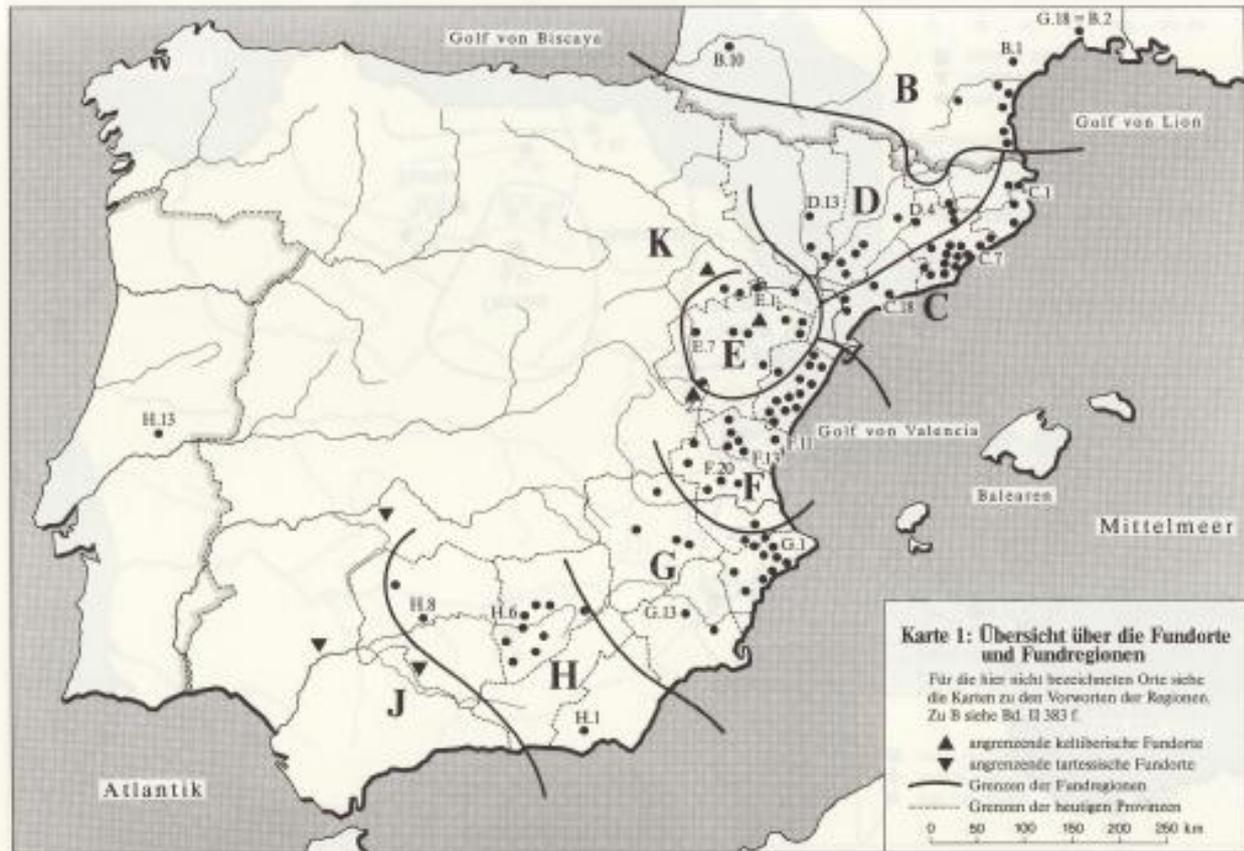

- Les escriptures dels diversos territoris i èpoques: representen una mateixa llengua?

Metodologia de treball:

- Anàlisi diacrònica i sincrònica
  - Comparativa de les escriptures
-

Distribució geogràfica d'acord amb el *Monumenta Linguarum Hispanicarum* (MLH) de Untermann

Karte 1

239

Mostra de textos analitzats

- ❑ **Zona B** inscripcions sud França – Pirineus
    - Enserune MLH B.1.373
    - Pech Maho MLH B.7.35
  - ❑ **Zona C** inscripcions costa de Catalunya
    - Empúries (fragments) MLH C.1.1
    - Ullastret MLH C.2.3
    - Palamós MLH C.4.1
  - ❑ **Zona D** Inscripcions interior de Catalunya
    - La Joncosa MLH D.18.1
  - ❑ **Zona F** inscripcions costa valenciana entre el riu Ebre i el riu Xúquer
    - Castelló MLH F.6.1
    - Vall d'Uxó MLH F.9.5 i MLH F.9.7
    - Yatoba MLH F.20.1
    - Líria MLH F.13.2 i MLH F.13.3
-

Mostra de textos analitzats

- **Zona B** inscripcions sud França – Pirineus
  - Enserune MLH B.1.373 139 signes, 33 caràcters diferents
  - Pech Maho MLH B.7.35 44 signes, 19 caràcters diferents
- **Zona C** inscripcions costa de Catalunya
  - Empúries (fragments) MLH C.1.1 99 signes, 25 caràcters diferents
  - Ullastret MLH C.2.3 180 signes, 31 caràcters diferents
  - Palamós MLH C.4.1 171 signes, 28 caràcters diferents
- **Zona D** Inscripcions interior de Catalunya
  - La Joncosa MLH D.18.1 333 signes, 25 caràcters diferents
- **Zona F** inscripcions costa valenciana entre el riu Ebre i el riu Xúquer
  - Castelló MLH F.6.1 154 signes, 32 caràcters diferents
  - Vall d'Uxó MLH F.9.5 277 signes, 26 caràcters diferents
  - MLH F.9.7 395 signes, 30 caràcters diferents
  - Yatoba MLH F.20.1 454 signes, 29 caràcters diferents
  - Lliria MLH F.13.2 194 signes, 35 caràcters diferents
  - MLH F.13.3 133 signes, 28 caràcters diferents

Zona B

- Enserune MLH B.1.37
139 signes, 33 caràcters

- Pech Maho MLH B.7.35
44 signes, 19 caràcters

Zona B: França - Pirineus

Enserune, plom 1, ref MLH B.1.373

ΑΔΙΡΕΑ : ΣΝΞΡ · ΙΡΔΝΔΛΛΝΔΝΚ : ΔΝΨΔΝ
ΑΓΕΛΑΡΔΑΧΔΝΚ : ΛΔΞΡ : ΕΨΜΝΔΝΚΕ ΘΔΝΔ
ΛΡΕΜΗ · ΡΝΕΝΔ : ΝΞΘΡ : ΔΝΨΔΝΕΨΜΝΔΞ : Α
ΛΡΩΗΔΝΕΨΜΝΔΞ : ΑΨΗΝΓΝΞΘΡΛΞ : ΛΡΟΡΔΛ
ΥΝΩΔΩΧΝΩΔ : ΗΡΗΝΑΜΩ ΔΕΧΝΩΚ
ΛΗΑΡΞΚΕΧΝ

Pech Maho, plom (fragment), ref MLH B.7.35

Fragmentos de una lámina de plomo de Pech-Maho B.7.35:

Periodo paleográfico: NEO-IBÉRICO 1.

Datable en 225-200 aC.

ΝΛΨΡΨΚΡ : ΡΛΗΞΨΙΜ : ΝΖΙΣΝΞΑΔ :
i l t i r t i k e r : b u l o s t i b a s : i b e i s u r :
ΞΑΡΞΕΖΙΨΛ : ΙΝΘΞΕΡΨΝΔ : ΔΛΕΜΔΡΕ
s u r s e b e t i k a : b a i t e s e r t i n k e : k u l e s k e r e

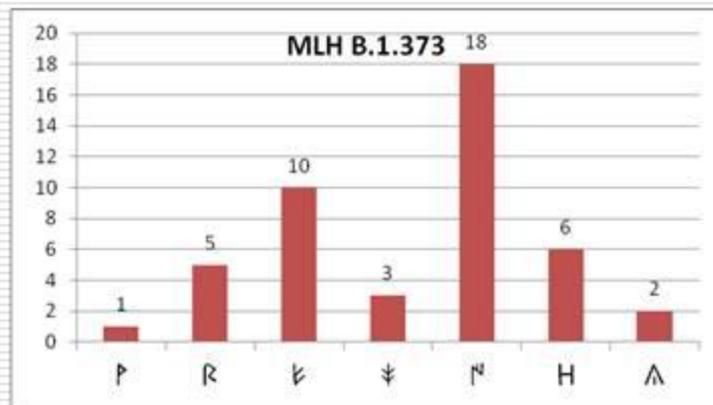
ΝΛΨΡΨΚΡ : ΡΛΗΞΨΙΜ : ΝΖΝΞΑΔ :
ΞΑΡΞΕΧΨΛ : ΙΝΘΞΕΡΨΝΔ : ΔΛΕΜΔΡΕ

Enserune, plom 1, ref MLH B.1.373

Cronologia segle III aC

139 signes, 33 caràcters diferents

a	e	i	o	u
𐤐	𐤑	𐤒	𐤓	𐤔
1	5	10	3	18

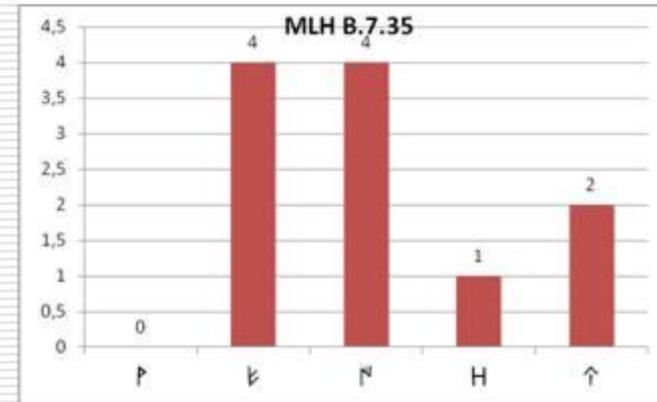

Pech Maho, plom (fragment), ref MLH B.7.35

Cronologia segle III aC

44 signes, 19 caràcters diferents

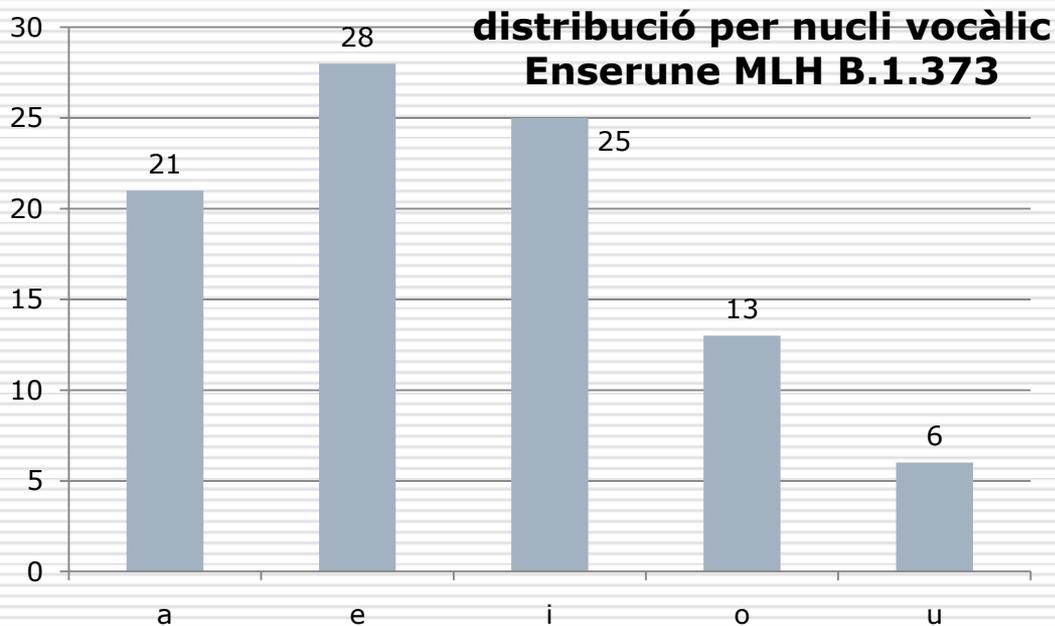
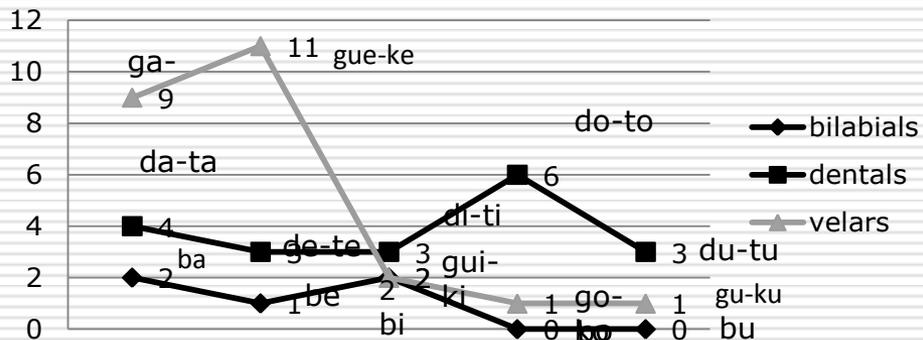
a	e	i	o	u
𐤐	𐤑	𐤒	𐤓	𐤔
0	4	4	1	2

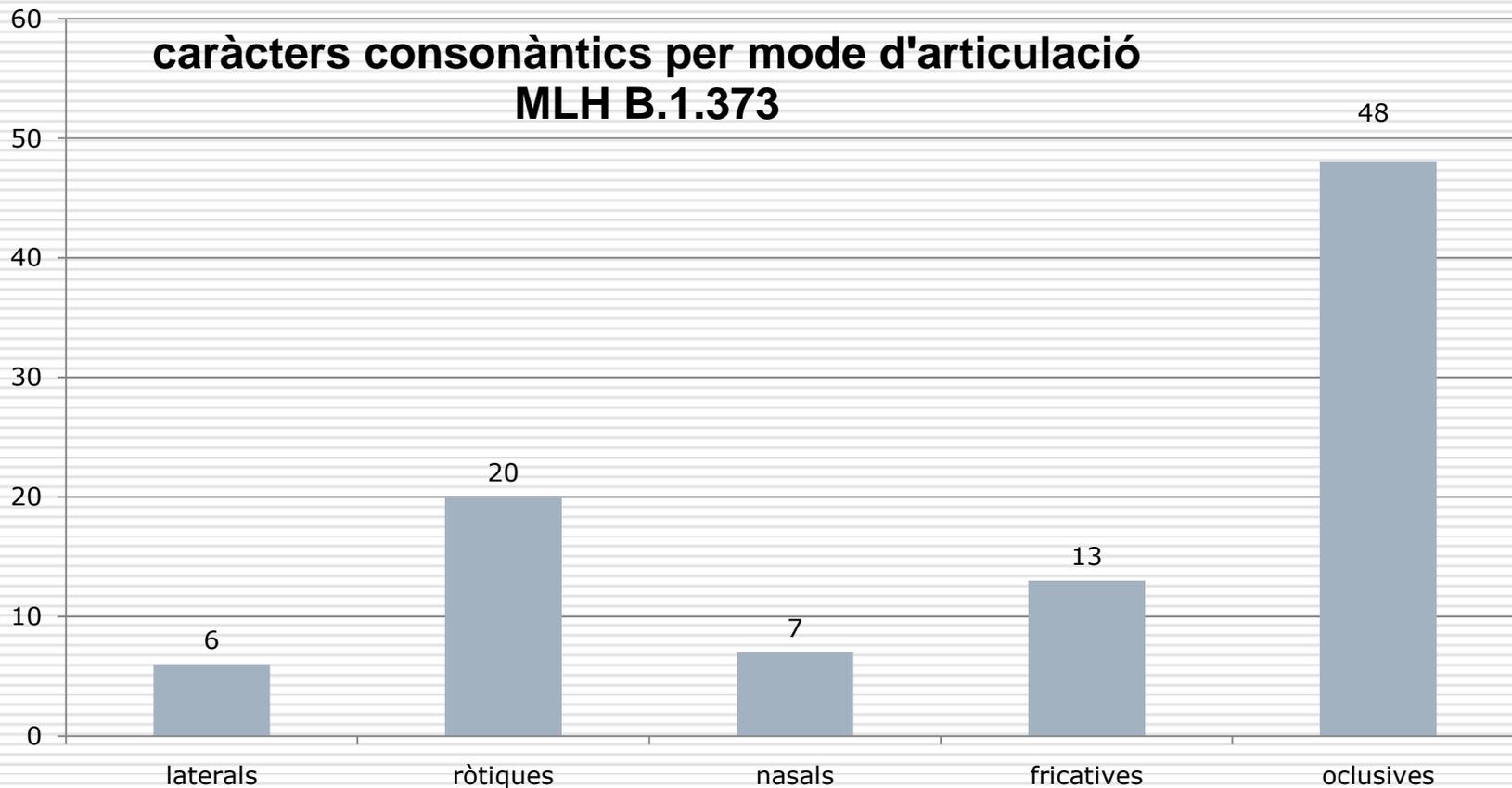
𐤀𐤁𐤂𐤃 : 𐤄𐤅𐤆 · 𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍 : 𐤎𐤏𐤐
 𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖 : 𐤗𐤘𐤙 : 𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡
 𐤢𐤣𐤤 · 𐤥𐤦𐤧 : 𐤨𐤩𐤪 : 𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰 : 𐤱
 𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸 : 𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿 : 𐥀𐥁𐥂𐥃
 𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉 : 𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓
 𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛

Caràcters sil·làbics Enserune B.1.373

distribució per punt d'articulació i obertura vocàlica

caràcters consonàntics per mode d'articulació
MLH B.1.373

Zona C

- Empúries (fragments) MLH C.1.1
99 signes, 25 caràcters
- Ullastret MLH C.2.3
180 signes, 31 caràcters
- Palamós MLH C.4.1
171 signes, 28 caràcters

Zona C: costa catalana

Empúries, fragments de marbre, ref MLH C.1.1, C.1.2,

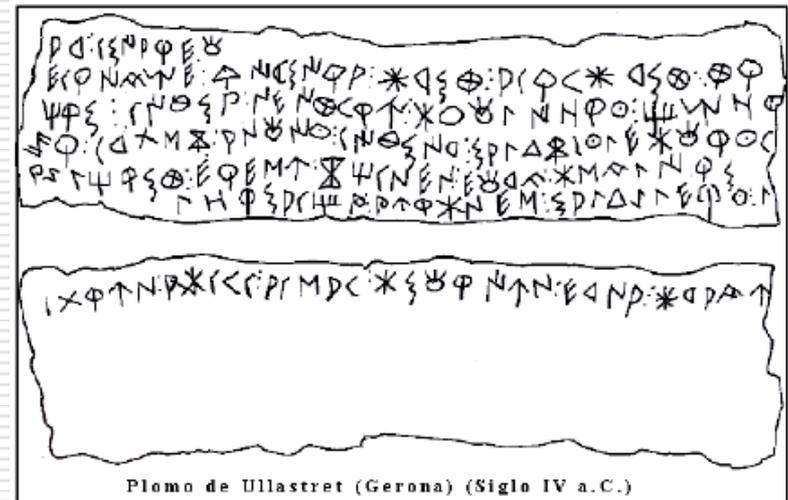
ΛΝΚ
ΝΝΨ·ΧΝΙ
<·ΣΘΝΕΛΛΝ
ΝΘ·ΝΑ
·Σ

ΣΝΕ
ΧΟΜΡΚ
Σ

ΨΝΕΗΛ
Ψ.ΓΔΣΡΛΔ

ΚΙΛΧΝΣ
ΛΡΣΝΕΣ

Puig de Sant Andreu, Ullastret, plom, ref MLH C.2.3

Plomo de Ullastret (Gerona) (Siglo IV a.C.)
Font: <<http://www.proel.org/>>

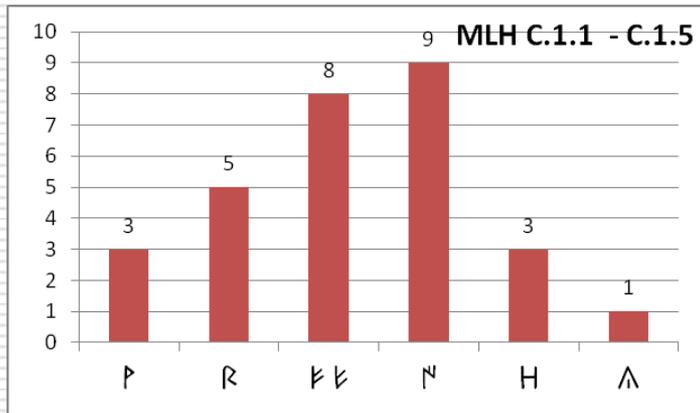
El Castell, Palamós, plom, ref MLH C.4.1

ΓΦ : ΓΝΗΣΧΝΕΜ(: ΨΔ : ΝΘΝΨ(ΨΔ : ΓΝΗΣ(ΜΛΘΙ
: ΡΑΦΓΥ(ΨΔ : ΣΗΔΨ(ΨΔ : ΙΦ(ΨΓ : ΧΝΣΧΛΘ
ΝΗΣΓΨ(ΨΔ : ΝΡΟΡΦΣΣ(ΨΔ : ΙΦ(ΨΓ : ΨΝΕ : ΜΧΦΛΘ
ΙΦ(ΨΓ ΦΣΣ(ΨΔ : ΡΨΝΧΝΕΜ(ΨΔΣ : ΧΝΣΧΛ
Μ (Ν(ΨΓ : ΡΓΔΨ(Μ(ΛΔ : ΨΝ ΜΘ : Ψ(ΨΔΛΥΝΛΘ
ΝΔΝΔ : ΣΝΓΦ : Ψ : (ΧΝΘ(Ψ
ΙCPIΨ : ΨΝΨ(ΨΔΨ

ΡΔ : ΙΣΝΡΦΕΨ
Ε(ΝΝΑΥΕ : ΔΝΔΣΝΡ : *ΔΣΘ : ΡΙΡC* ΔΣΘ : ΘΡ
ΨΦΣ : (ΝΘΣΓ : ΝΕΝΘCΦ↑ : ΧΘΝΝΗΦΘ : ΨΥΗΦ
ΨΦ : (ΔΧΜΣ : ΡΝΘΝΟ : (ΝΘΣΝΔ : ΣΡΔΣ : ΟΝΕΧΘΦΟC
ΓΝΨΨΦΣΘ : ΕΦΕΜ↑ : ΧΨ(ΝΕΝ : ΕΘΔΛ : ΧΜΑΝΦΣ
ΝΗΦΣΡ(ΨΓ : Γ↑ΦΧΝΕΜ : ΣΡΔΣΝΕΦΘ : Σ
ΙΧΦ↑Ν : ΡΧΚΔ : ΡΙΜΡC : *ΣΘΦΝ↑Ν : ΕΔΝΡ : *ΔΡΑ↑

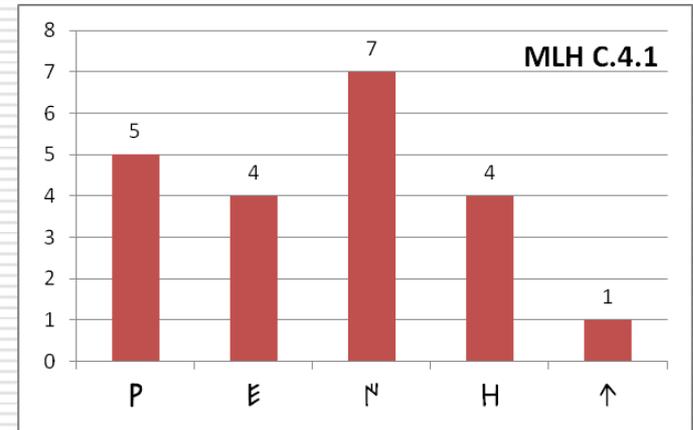
Empúries, fragments de marbre,
 ref MLH C.1.1, C.1.2, C.1.3, C.1.4
 99 signes, 25 caràcters diferents

a		e	i	o	u
Ɔ	Ɔ	Ɔ Ɔ	Ɔ	H	Λ
3	5	8	9	3	1

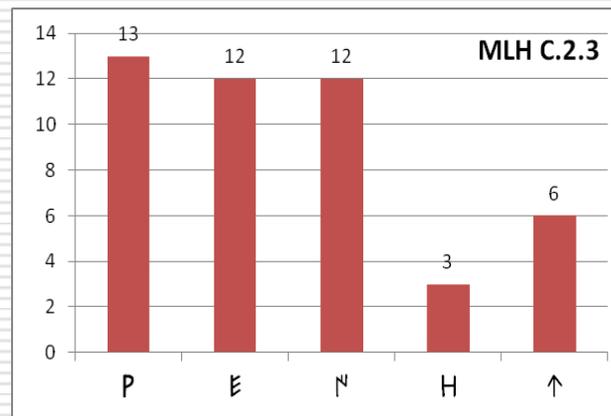
El Castell, Palamós, plom,
 ref MLH C.4.1
 171 signes, 28 caràcters diferents

a	e	i	o	u
Ɔ	Ɔ	Ɔ	H	↑
5	4	7	4	1

Puig de Sant Andreu, Ullastret,
 plom, ref MLH C.2.3
 Cronologia segle IV aC
 180 signes, 31 caràcters diferents

a	e	i	o	u
Ɔ	Ɔ	Ɔ	H	↑
13	12	12	3	6

ገዕ : ገብዘይጽዮም(: ቀደ : ስህህህህ(ቀደ : ገብዘይ(ጠላፀ፤
: ገሰገሰ(ቀደ : ደረሰ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ጸላጸጸፀ
ገደገገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ስህ : ጸላጸጸፀ
ፀገፀ(ቀደ ገደገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ጸላጸጸ
ጸላጸ(ገሰገ : ገሰገገ(ገደገ : ስህህህህ : ገ(ቀደጸላጸፀ
ጸላጸ : ጸላጸ : ስ : (ጸጸፀፀ
ፀገ(ገ ስህህህህ(ገደገ

ገዕ : ገብዘይጽዮም(: ቀደ : ስህህህህ(ቀደ : ገብዘይ(ጠላፀ፤
: ገሰገሰ(ቀደ : ደረሰ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ጸላጸጸፀ
ገደገገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ስህ : ጸላጸጸፀ
ፀገፀ(ቀደ ገደገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ጸላጸጸ
ጸላጸ(ገሰገ : ገሰገገ(ገደገ : ስህህህህ : ገ(ቀደጸላጸፀ
ጸላጸ : ጸላጸ : ስ : (ጸጸፀፀ
ፀገ(ገ ስህህህህ(ገደገ

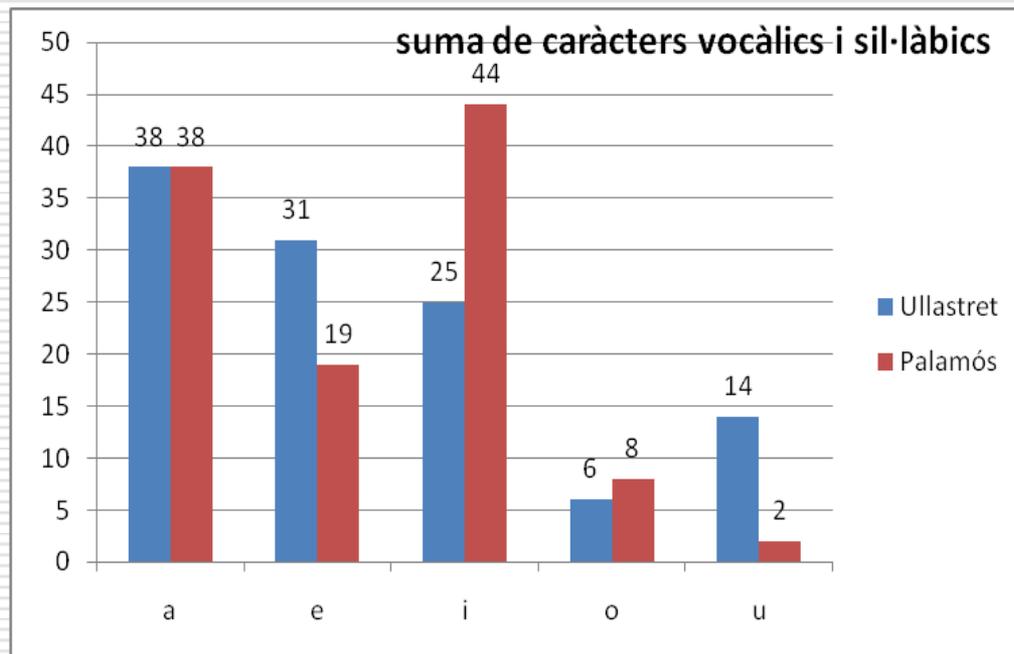
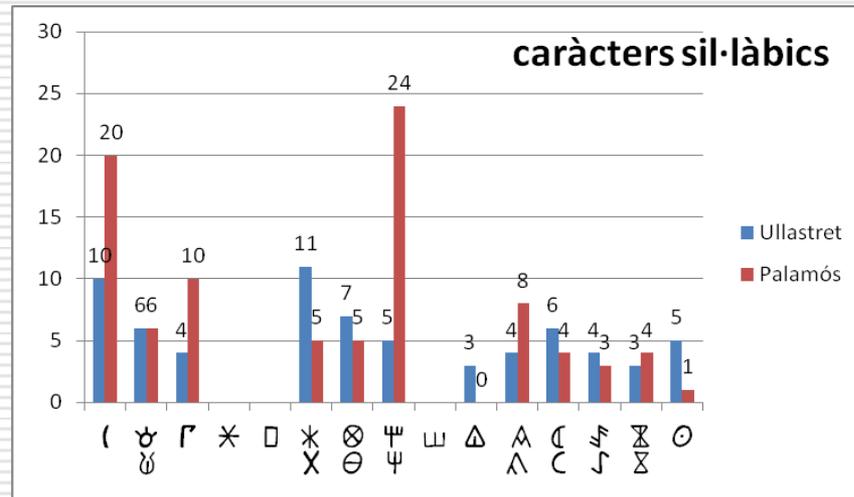
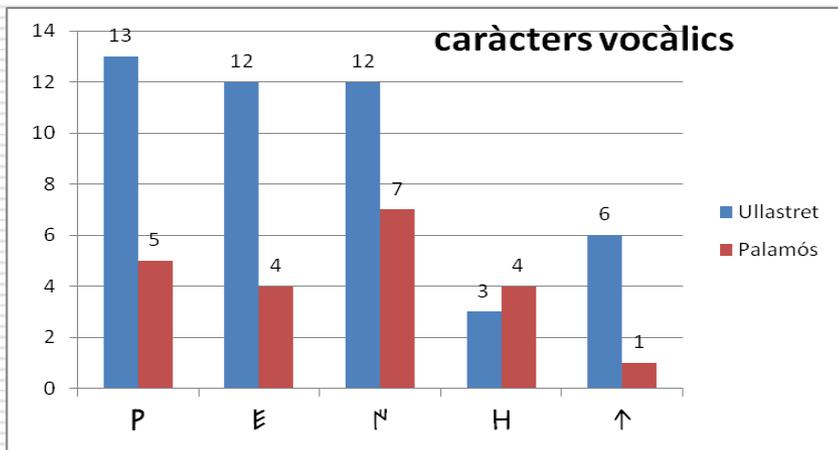
Repeteix 16 vegades:

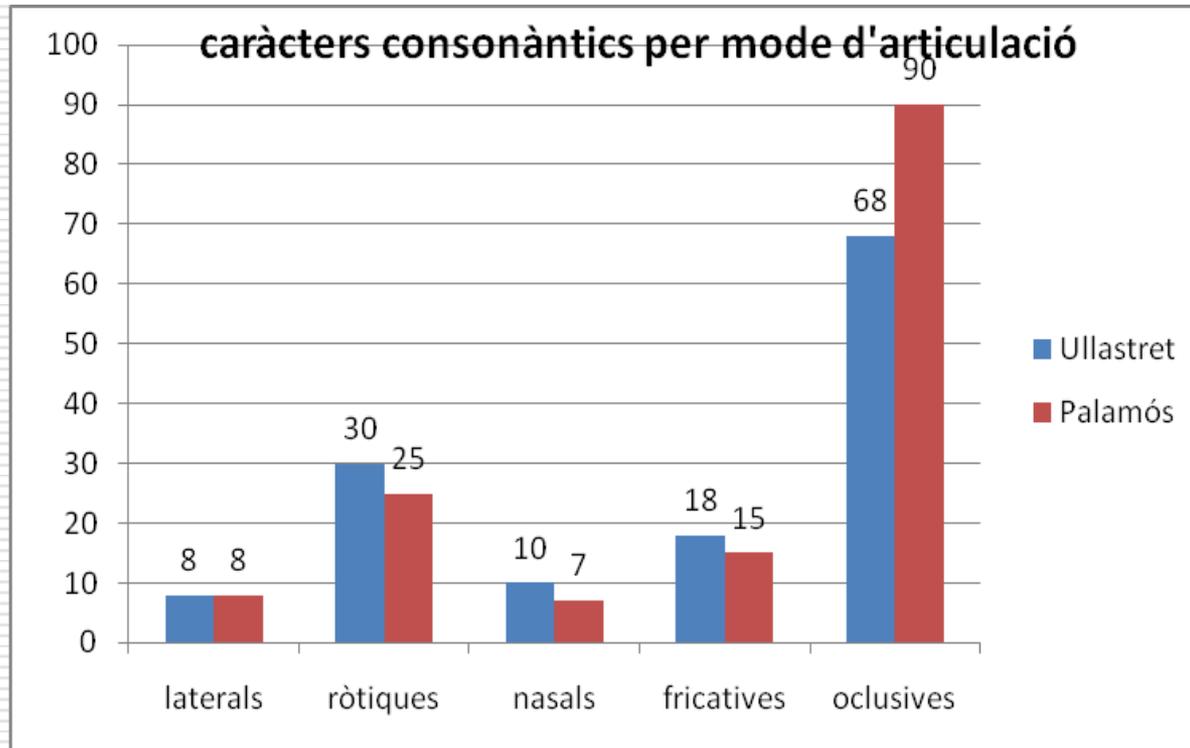
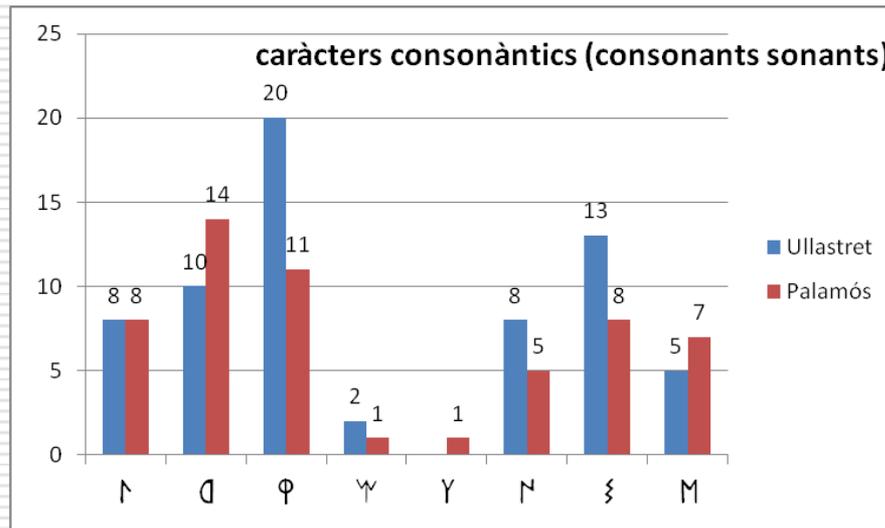

ገዕ : ገብዘይጽዮም(: ቀደ : ስህህህህ(ቀደ : ገብዘይ(ጠላፀ፤
: ገሰገሰ(ቀደ : ደረሰ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ጸላጸጸፀ
ገደገገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ፀገ(ቀደ : ስህ : ጸላጸጸፀ
ፀገፀ(ቀደ ገደገ(ቀደ : ገሰገገ(ቀደ : ጸላጸጸ
ጸላጸ(ገሰገ : ገሰገገ(ገደገ : ስህህህህ : ገ(ቀደጸላጸፀ
ጸላጸ : ጸላጸ : ስ : (ጸጸፀፀ
ፀገ(ገ ስህህህህ(ገደገ

Rima final de vers:

Zona D

Línia 1:
 IKK · NOK : HSA'NSYDE : Y8YNO

La Joncosa MLH D.18.1
 Cronologia segle II aC

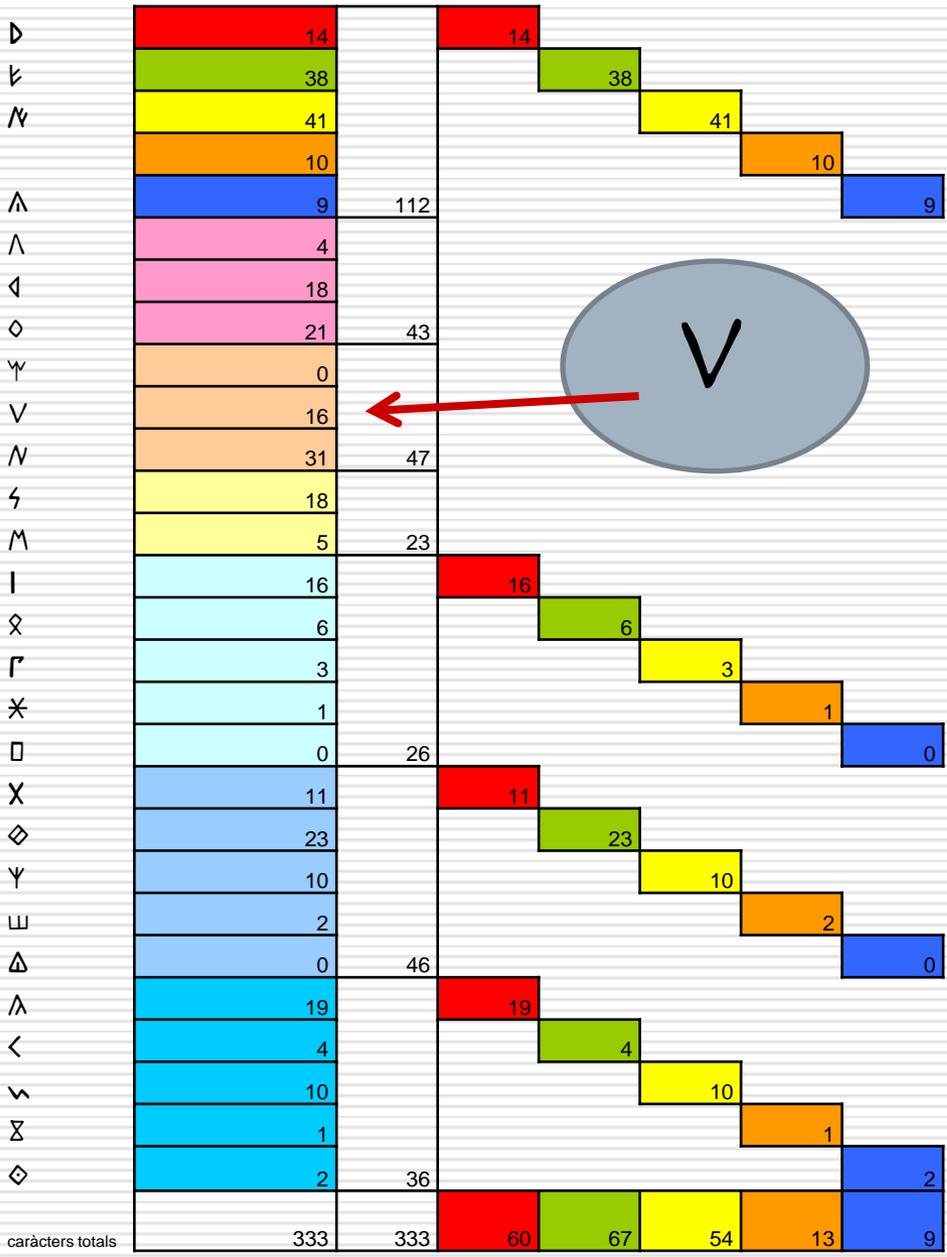
333 signes,
 25 caràcters

Línia 2:
 NKA : KOHA : EWDVV · INVN : NKA NN : INVA : AMVANI MV
 ANK

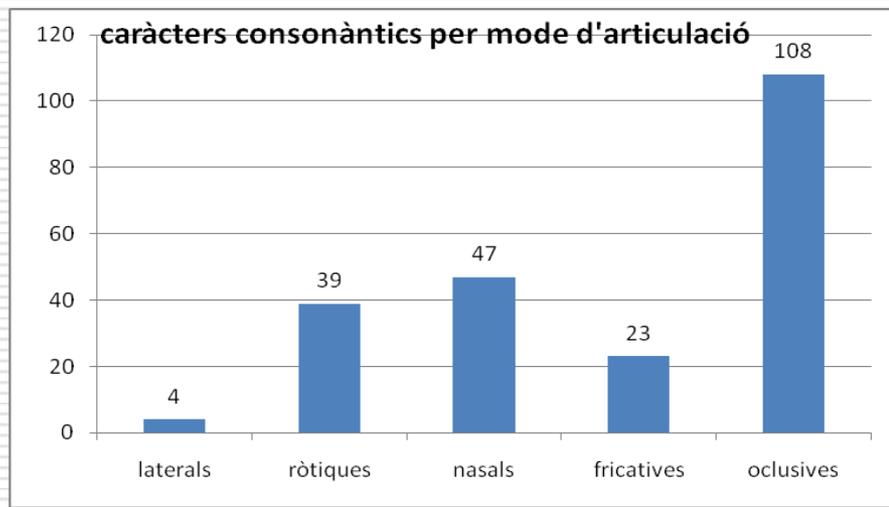
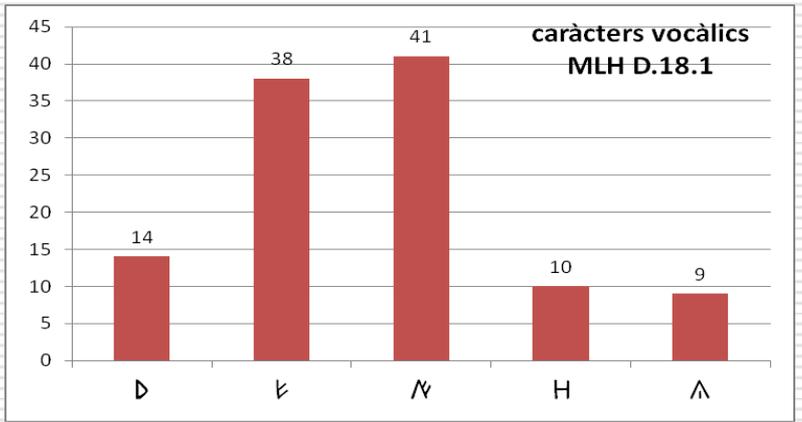
Línia 3:
 KOHA VV : INV VXN : NV CXN : NVVXN : INV VXN

Línies 4 al 10:

Cara anterior (a)	Cara posterior (b)
KOD : KOHAD : VNE : HOHSARX	INENE : SEDOVERXNE : IVERXNE
: KOHAVN : IVNOED : SDNVN	DNVVXDE : NVORXNE : NNEOWH
IOVN : DADN : RXNNE	: NV : NASYD : ISEYO SAEAD
AMVO : NVN	DOSE : KOD : SAO : INV
: NV : WOX : INV	AYO : SVCNANMDD : CD NSAD :
NVN : ID VN : SEVEAOEIS	AMYOD : DANWAD : HOHSARX
: NNE NVN : NNE	ADDSY : PYDVAO : DADN : A

a	e	i	o	u
Đ	Ɔ	Ń	H	Λ
14	38	41	10	9

Zona F (1)

YIQWPNYSE: PIONENFΘ: ENNEZYHN: TFCCEPEPE: PTFPTNNYNERN
PEΘYNERNE: EAYNT: PΔNT: *ΔEN: INΘEΞ: EOEET: EHEPNTPT: :
*FYZPHNT: ΣMHNT INΘEΞ: YONAYEENEE: TTYΘCFRNLAE: :
PFSYCD: PNAE: INCRTPRNEE: INΘEINNEAEPE: :

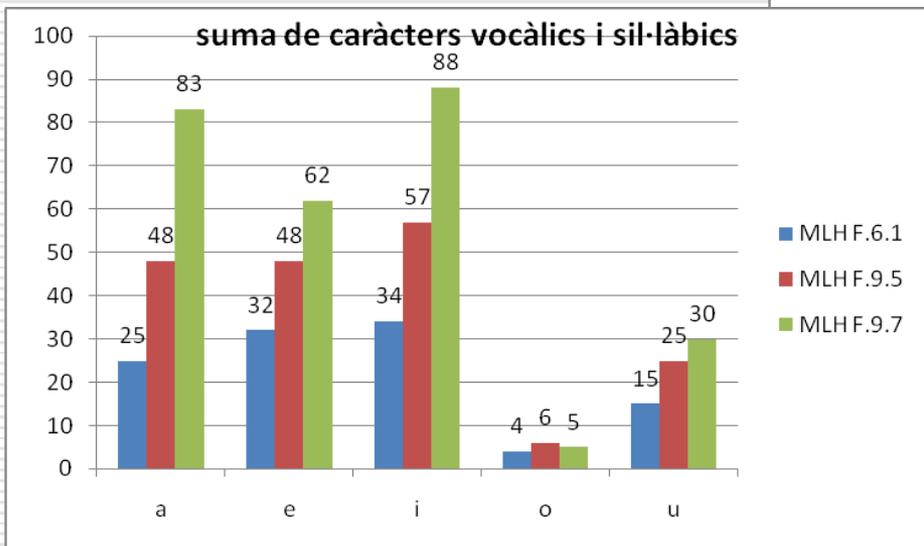
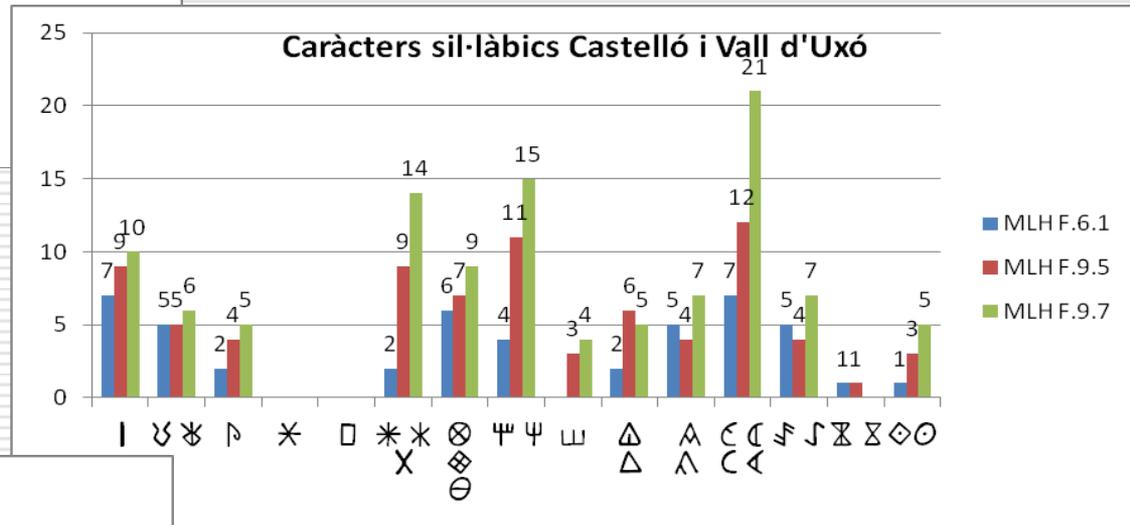
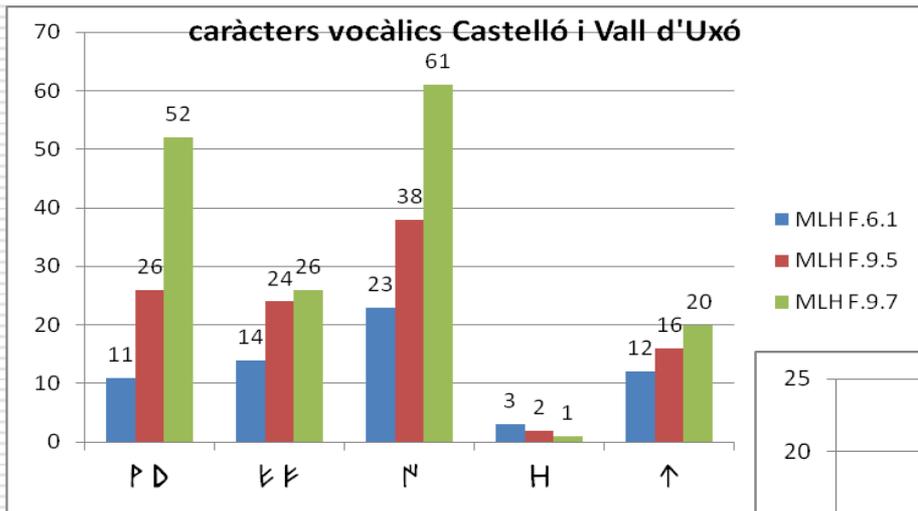
Punta d'Orleyl, Vall d'Uxó, plom V, ref MLH F.9.5

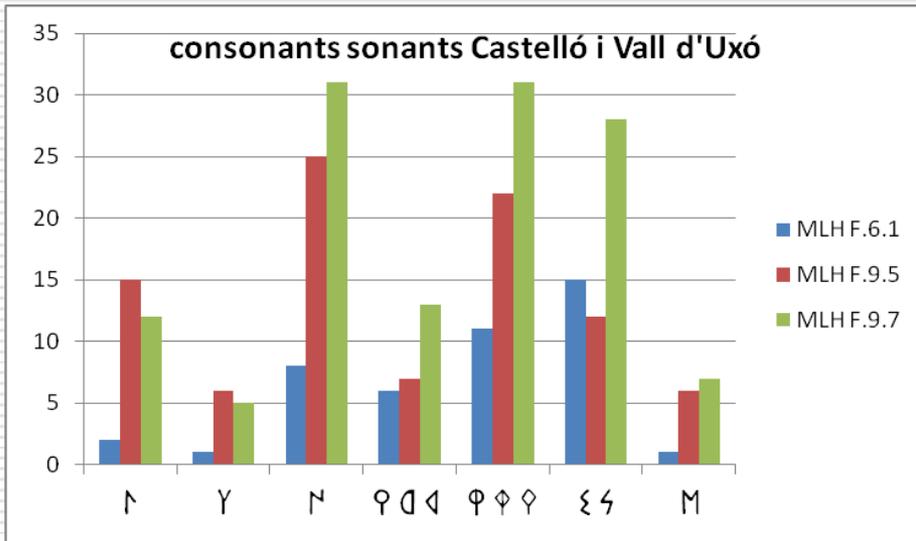
NOE: *WMXM: PΘISOMINE: IOENYNN: PNYNYNDΔOPNE: PONAΘ: SEEN
NTST: PYNWNT: PPTONSDOAO: INYNOINΔOPNE: ANSPNYNOINΔOP: NEH
XNNNNNE: OΔD: PΘOHCΘYNE: EOPYPOE: ΣXD: XTEIDYPO: PONAOPNNYNSSE:
NTNSYDNPΘ: *WMXMEPN: SEICRNIQΔNEPN: TNNWNERN: TNNWNERN: PNEOPN: TNNWNERN: NT
NSYDNPΘ: TSCNE: *WYJ: CNEYSNPΘNSSE: TMYRPNNTNE: INYNOEMT
NT: PWOHCΘNSSE: TMCEN: EOPPY

Punta d'Orleyl, Vall d'Uxó, plom VII, ref MLH F.9.7
Cronologia segle II aC

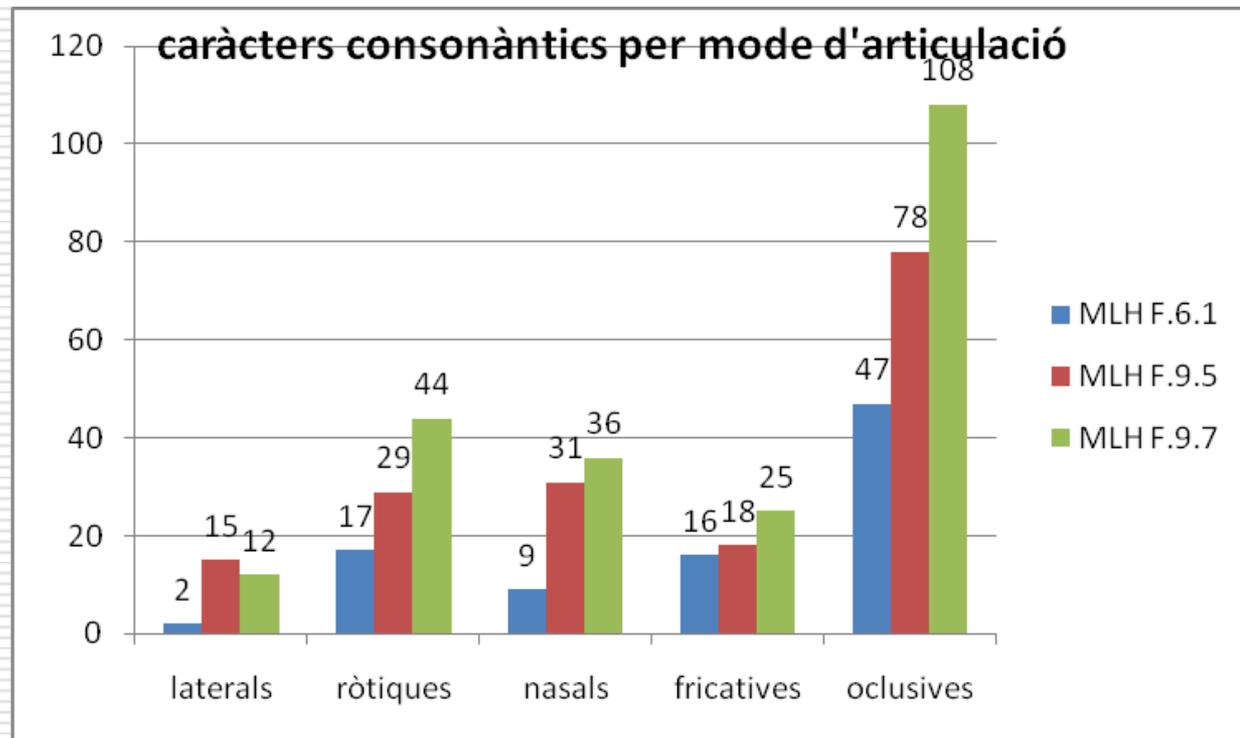
: NTNSYD: PΔNE: IOENNERN: TSCNE: NTNSY PΘ
: *WMXMEPN: SEICRNIQWNEPN: MPNNERN: TSCNE: PPTNT
CEN: PNEOPN: MPNNWNERN: NENXMEPN: *WMXMO: INXESR
OPYΘ: NSRN: NTΔDSRNPSPN: PONYOPNNSPN: *OPDNYT
POENNNE: ANPNSEIAOPΔOPNE: NYOPDΘXOD: PMY
EIAOPΔOPNE: NTNSNDYN: WNEMPJNEPN: APE SXDEPNY
WN: IXOPYΘ: TSCNERN: SNRN: CNYDΘMT: PNNYOΘ: :
SE: NPJNTAYE: ISNPTEO: OYSNPTEO
PONNE: NYCDVETΘY: WRNE: ISFONYRΘ
POEPE: OΔ*NE: ISPOHCYNE: NONA:
NTNSYDNA: SEJNTNTSXN: NTNSYD: IOEN
TSCNERN: NTNSYD: PONTYNTYPO:
PXWOPN: PNYWOPN: TSCNE: NTNSYD

- Castelló MLH F.6.1
154 signes, 32 caràcters
- Vall d'Uxó MLH F.9.5
277 signes, 26 caràcters
- Vall d'Uxó MLH F.9.7
395 signes, 30 caràcters

l	rn	n	r				f	s		s
l	rn	n	r				f	s		s
2	1	8	0+1	11		5		15		1
15	6	25	7				22		12	6
12	5	31	13		4		27		28	7

Y

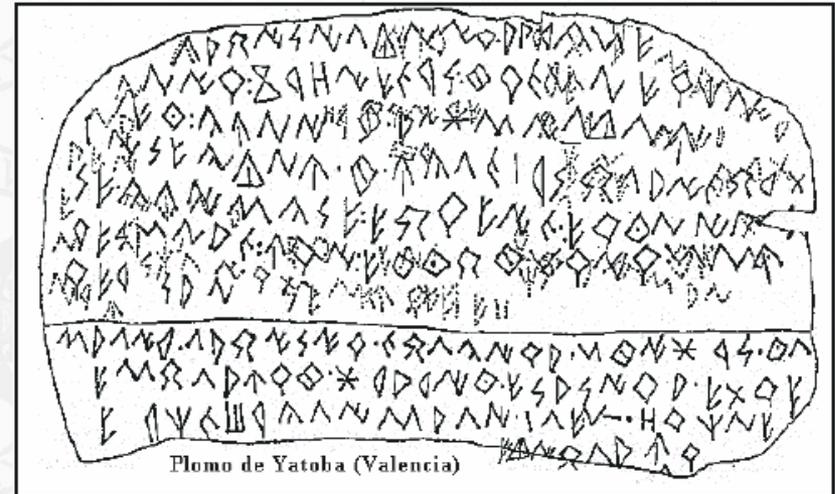
||
Punta·d'Orleyl,·Vall·d'Uxó,·plom·V,·ref·MLH·F.9.5||

¶
 N'OE : *WXM : P⊗ISOMINE : IOENYNS : PNPNYNNΔΔOPNE : PONAQ : SECN¶
 N'AT : PPNEN'AT : PPTONSDQA⊗ : INYNNQINΔOPNE : ANSPNYNNQINΔOP : NEN¶
 XNNNN'OE : ⊗ΔD : P⊗QH⊗YNE : EOPPOE : XXD : XTEIDP⊗ : PONAQONYNNSSE
 : ¶
 N'ATSDP⊗ : *WMEPN : SECPNIDΔNEPN : TNN'NCPN : TNN'NCPN : PNEOPN : TN
 N'NCPN : N'AT¶
 NSP⊗ : TSD : *WPS : CNEPSNP⊗NSE : TMXTPDNN'TNE : INY'OE M¶
 N'AT : PPNEN'AT : TMCN : EOPPOE¶
 ¶

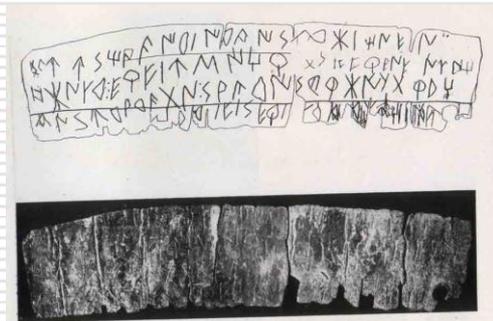
Zona F (2)

- Yatoba MLH F.20.1
Cronologia segle IV aC
454 signes, 29 caràcters
- Lliria MLH F.13.2 segle III aC
194 signes, 35 caràcters
- Lliria MLH F.13.3 segle V aC
133 signes, 28 caràcters

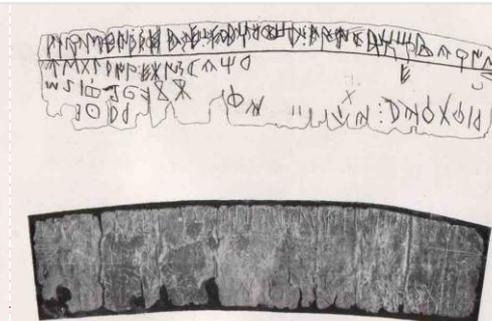
Pico de los Ajos, Yatoba, plom II, ref MLH F.20.1

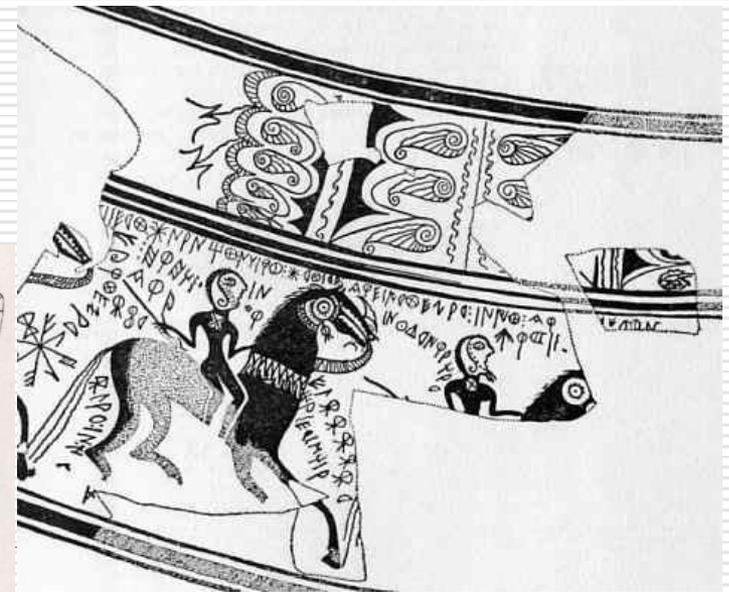
Font: <<http://www.proel.org/>>

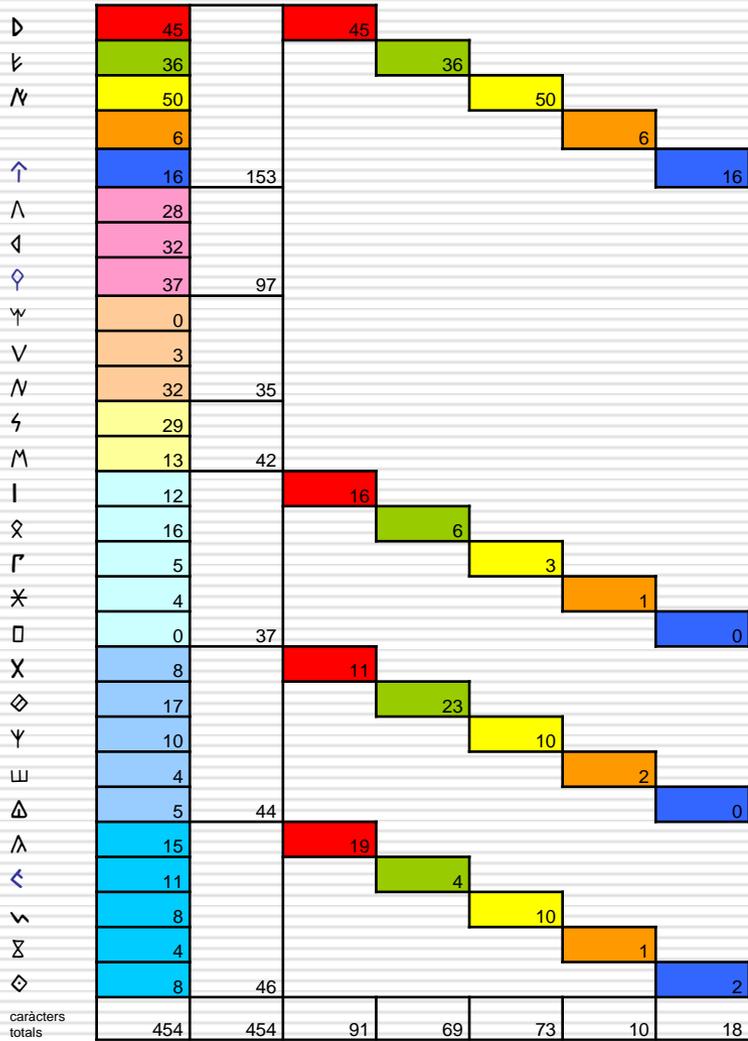
Plomo de Liria. Cara A (según Fletcher)

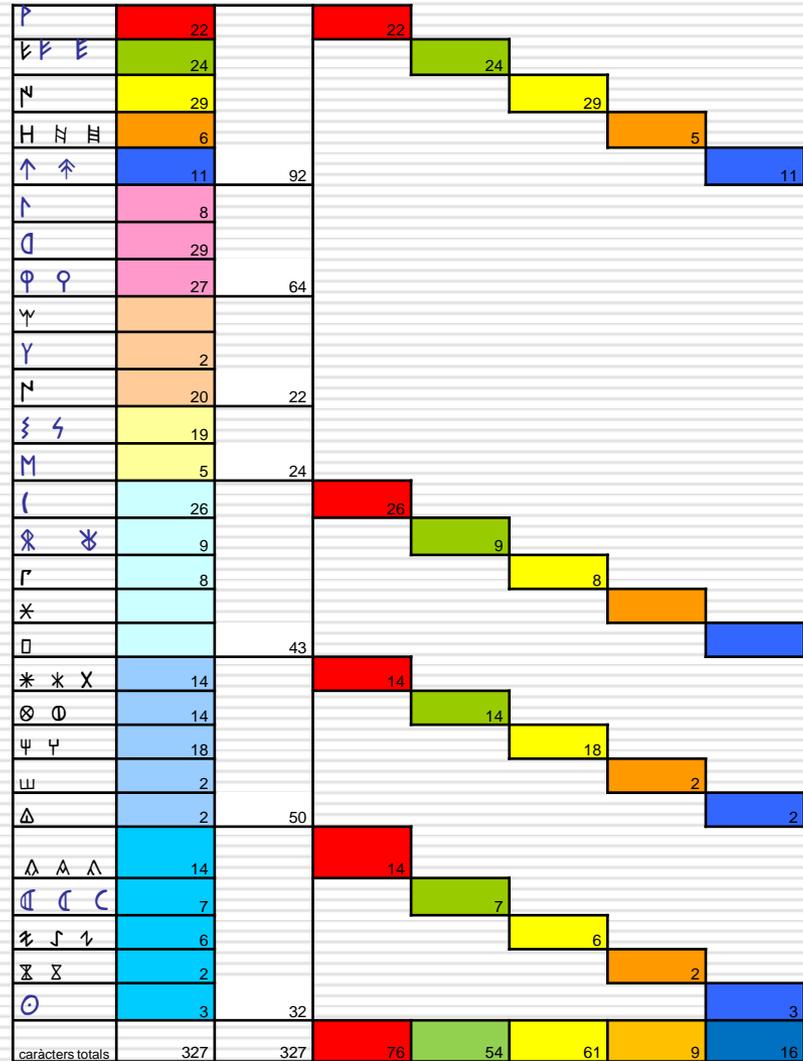
Plomo de Liria, cara B (según Fletcher)

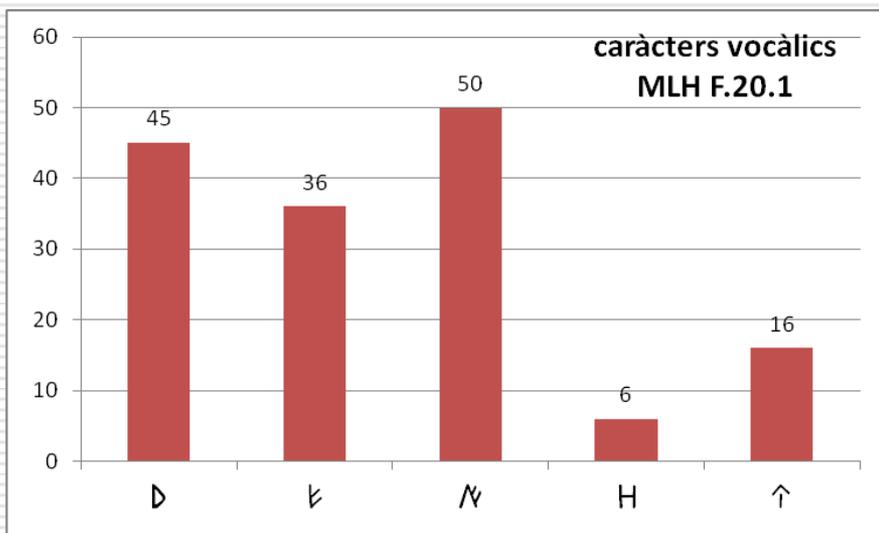
Pico de los Ajos, Yatoba, plom II, ref MLH F.20.1
Cronologia segle IV aC

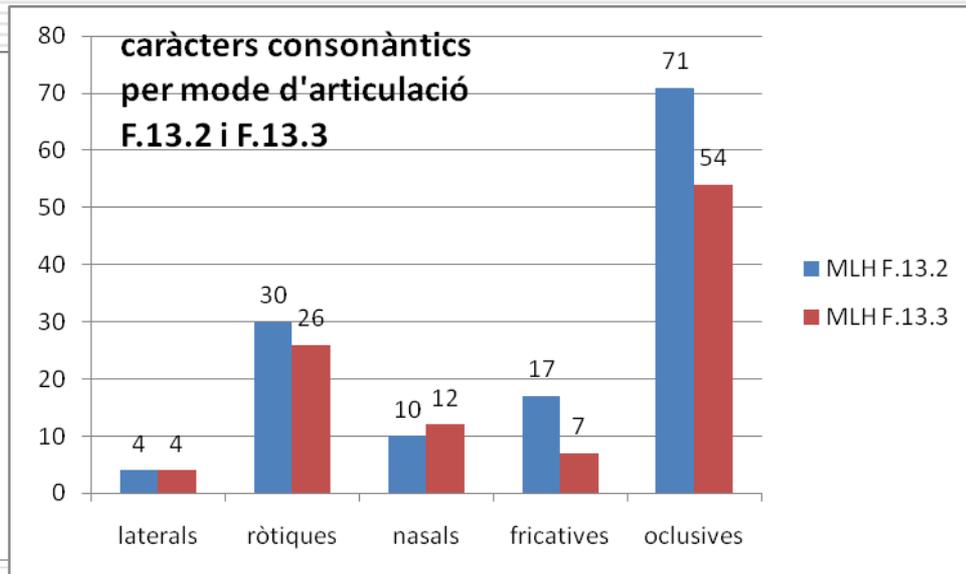
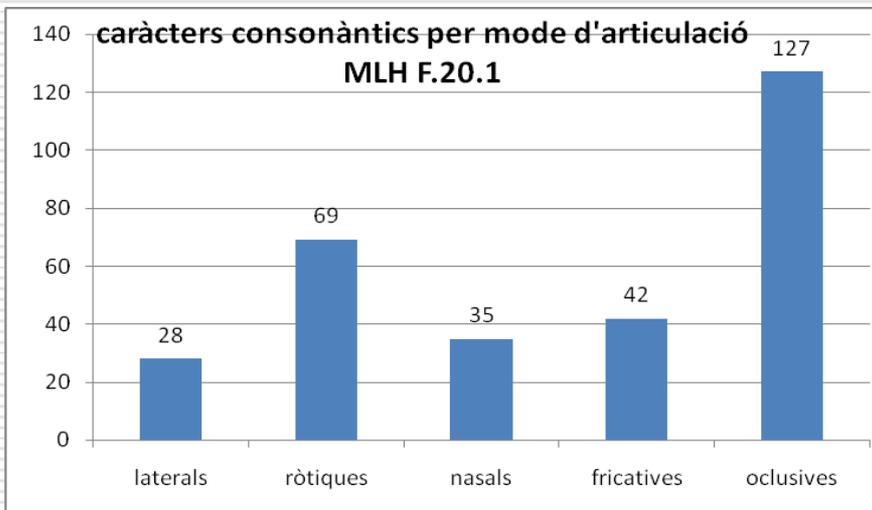
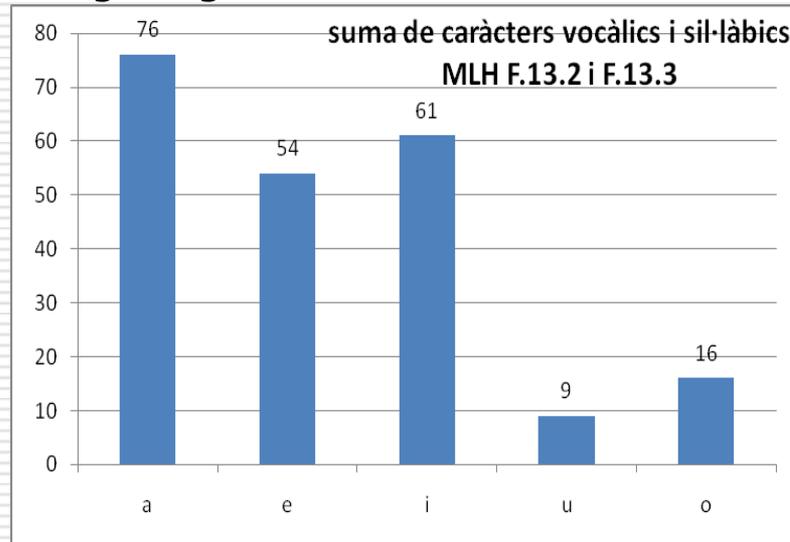
Sant Miquel de Lliria, plom, ref MLH F.13.2
Cronologia segle III aC
Sant Miquel de Lliria, ceràmica pintada, ref MLH F.13.3
Cronologia segle V aC

**Pico de los Ajos, Yatoba, plom II, ref
MLH F.20.1
Cronologia segle IV aC**

**Sant Miquel de Llíria, plom, ref MLH F.13.2
Cronologia segle III aC
Sant Miquel de Llíria, ceràmica pintada, ref MLH F.13.3
Cronologia segle V aC**

Conclusions

- ❑ Les vocals són les unitats que més canvien la seva distribució.
  - ❑ La suma de caràcters vocàlics i sil·làbics per nucli vocàlic, és força equilibrada.
  - ❑ Hi ha incoherència en la distribució de les consonants nasals i laterals causada per una possible mala interpretació del valor dels signes.
-